

Ustekinumab (Stelara®) bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Algemeen	2
Werking	2
Voorzorgsmaatregelen	3
Gebruik	3
Bijwerkingen	4
Wisselwerkingen met andere geneesmiddelen	4
Zwangerschap	5
Borstvoeding	5
Autorijden	5
Vaccinaties	5
Bron	5

Uw behandelend arts of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van ustekinumab (Stelara®). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van Ustekinumab en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Het is echter géén vervanging van de bijsluiters. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts IBD-verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. De behandeling is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziektes voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontstekingen onderdrukken, maar ze kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de ontstekingen en daarmee de klachten weer terugkomen.

Werking

Ustekinumab behoort tot de biologische middelen tegen de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Hoewel de precieze oorzaak van deze darmontstekingen niet bekend is, komen bij patiënten bepaalde ontstekingsstoffen (interleukines) meer voor vanwege de overdreven immuunrespons (afweerreactie) in de darm. Deze overdreven immuunrespons leidt vervolgens tot ontstekingen van het darmslijmvlies. Ustekinumab beïnvloedt de werking van een aantal van deze interleukines, waarmee de ontstekingen in de darm worden geremd en de klachten, zoals diarree en buikpijn afnemen. Ook voelen veel patiënten zich over het algemeen minder moe en kunnen zij beter functioneren in het dagelijks leven. Het effect van ustekinumab treedt doorgaans binnen weken op.

Voorzorgsmaatregelen

Voordat u start met ustekinumab is het van belang om sluimerende of actieve infecties uit te sluiten dan wel te behandelen. Tuberculose is een infectie die zich soms jarenlang ongemerkt in de longen ophoudt zonder tot problemen te leiden. Het immuunsysteem houdt de bacteriën dan al die tijd onder controle. Het gebruik van ustekinumab kan ertoe leiden dat een dergelijke sluimerende tuberculose infectie actief wordt. Daarom wordt u voor het starten met ustekinumab op tuberculose onderzocht. Ook hepatitis B en C worden meestal gecontroleerd, en soms een HIV besmetting. Het is belangrijk dat u zelf let op andere bronnen en/of algemene verschijnselen van infecties. Klachten die hierbij kunnen passen zijn:

- gezwollen lymfeklieren in bijvoorbeeld de hals of liezen
- aanhoudend hoesten
- plotseling gewichtsverlies
- koorts

Het is belangrijk dat u ook let op andere bronnen van infecties zoals wonden of problemen met het gebit. Als u een infectie vermoedt, meld dit dan aan uw behandelend arts of verpleegkundige. Mogelijk kan de ustekinumab niet toegediend worden.

Gebruik

Ustekinumab wordt bij de start van de behandeling eenmalig toegediend per infuus. De hoeveelheid ustekinumab in het (eenmalige) infuus is afhankelijk van uw lichaamsgewicht. Weegt u minder dan 55 kilogram, dan ontvangt u 260 mg ustekinumab, weegt u tussen de 55 kilogram en 85 kilogram, dan ontvangt u 390 mg ustekinumab. Weegt u meer dan 85 kilogram, dan ontvangt u 520 mg ustekinumab. Vervolgens wordt de behandeling voortgezet met injecties van 90 mg per injectie.

De eerste injectie krijgt u 8 weken na het toedienen van het infuus. Vervolgens kan gekozen worden voor een injectie elke 8 of 12 weken, afhankelijk van uw klachten en ernst van de ontsteking.

Ustekinumab injecties worden toegediend door u zelf of iemand in uw omgeving. U ontvangt instructies van een verpleegkundig(e) (specialist) over de injectietechniek. Hoewel het misschien een eng idee is, blijkt het zelf spuiten in de praktijk mee te vallen en goed aan te leren. Wanneer u hulp van iemand anders krijgt bij het injecteren is het noodzakelijk dat deze persoon eveneens getraind is.

Bijwerkingen

Meest voorkomend

- Duizeligheid, hoofdpijn, keelpijn
- Milde infecties zoals verkoudheid en griep
- Infecties van het gebit
- Misselijkheid en diarree
- Jeuk soms
- Reacties op de injectieplaats, zoals een blauwe plek of zwelling
- Neusverstopping, huiduitslag Allergische reacties komen maar zelden voor

Mocht u bijwerkingen ervaren is het belangrijk contact op te nemen met uw arts of IBD-verpleegkundige.

Wisselwerkingen met andere geneesmiddelen Ustekinumab kan voor zover bekend veilig worden gebruikt naast andere geneesmiddelen. De combinatie met andere afweeronderdrukkende medicijnen geeft een relatief verhoogde kans op infecties. Overleg bij twijfel met uw behandelaar.

Zwangerschap

Voor zover bekend zijn er geen aanwijzingen dat het gebruik van ustekinumab gedurende de zwangerschap onveilig is. Vooralsnog wordt het gebruik van ustekinumab in de zwangerschap ontraden. Overleg met uw arts wanneer u een zwangerschapswens hebt of zwanger bent en ustekinumab gebruikt.

Borstvoeding

Ustekinumab gaat voor een klein deel over in de borstvoeding. Er is onvoldoende bekend over het gebruik van ustekinumab tijdens het geven van borstvoeding. Vooralsnog wordt het gebruik van ustekinumab tijdens het geven van borstvoeding ontraden.

Autorijden

Ustekinumab geeft geen sufheid of slaperigheid. U mag gewoon autorijden gedurende de behandeling.

Vaccinaties

De griep prik en hepatitis vaccinatie zijn veilig tijdens behandeling met ustekinumab. Vaccinaties met verzwakte levende vaccins, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG mogen niet worden toegediend tijdens het gebruik van ustekinumab. Overleg met uw arts als u gevaccineerd moet worden. De griepvaccinatie wordt aangeraden. Voor meer informatie rondom vaccinaties, verwijzen wij u graag naar de folder “vaccinaties en reizen bij IBD”.

Bron

N-IBD Informatiefolder uitgave mei 2022. Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en MDL artsen binnen respectievelijk het Nurses of Inflammatory Bowel Disease (NIBD) en de IBD commissie binnen de Nederlandse vereniging voor MDL artsen en in samenwerking met Crohn & Colitis NL, als vertegenwoordiger van IBD-patiënten. Deze folder is ontwikkeld conform N-IBD richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de folders kan wijzigen in de loop van de tijd.